

UN BISBE DEL MEU POBLE
Isidor Cònsul

Així que el telenotícies informà de la mort de l'arquebisbe emèrit de Tarragona, Josep Pont i Gol, el fil de la memòria em traslladà fins a Bellpuig, el seu poble i el meu, prop de quaranta anys enrere. Les imatges del record eren nítides i recuperaven una tarda de primavera que es devia escunçar la vigília del Divendres de Dolors. Els xiquets acabàvem de sortir d'estudi i com cada dia berenàvem pa amb oli i una presa de xocolata. Ens devíem esbravar a crits per l'inici de les vacances de Pasqua quan una botzina estrident anunciava, entre núvols de polseguera, l'arribada de l'auto episcopal que venia de Sogorb. Entrava per la Plaça de Sant Roc, pujava el carrer de Sant Josep i tombava per la costa del de la Verge dels Dolors fins aturar-se davant de Ca la Rosària. Els jocs i la cridòria també s'aturaven i tot era córrer darrera una andròmina singular que animava la vida d'un poble només transitat, llavors, per carros cançoners i mules de cara trista. Quan hi arribàvem ja n'havia sortit, amatent i vincladís, mossèn Antoni Deig, el secretari que també feia de xofer, i després baixava el bisbe Pont i Gol, bonhomiós, rialler i afable com sempre. Venia de Sogorb a passar la Festa dels Dolors amb la mare i els germans. El seu nebot, ara batlle de la vila, presumia d'oncle bisbe i, rera d'ell, la gresca infantil acabava en una fila atorollada per besar-li l'anell.

L'arquebisbe Pont i Gol es dibuixa com una referència nítida dels meus records d'infantesa i una escena com aquesta es devia repetir altres vegades. Després, a mesura que rodaven els anys, anava sentint el legítim orgull de veure que el bisbe del meu poble no només es configurava com una figura senyera de l'església catalana, sinó també com un pastor solidari, obert i tolerant. I, sobretot, un defensor tenaç dels nostres drets

nacionals. En la llarga nit del franquisme fou de les poques jerarquies eclesiàstiques que reclamà el català com a llengua de la litúrgia, s'esforçà a mantenir viu el caliu de la cultura i, sempre que li fou possible, a catalanitzar la vida religiosa de les diòcesis que li tocà de regir.

El seu sentiment terral era profund i la militància catalanista una de les seves flaques més evidents. A començaments dels setanta, Bellpuig fou escollida com a "Ciutat Pubilla de la Sardana" i el Doctor Pont i Golhi fou convidat a presidir la diada de festa. Un dels moments claus de la jornada era una missa solemne, cantada, a l'església parroquial que s'omplí de gom a gom. El bisbe va trobar encertat que, en el moment de l'ofertori, pugés una colla de sardanistes davant de l'altar per ballar-hi una tirada de curts i una altra de llargs. Sempre m'han dit que fou la primera vegada que una cobla tocava dins d'una església, però s'ha de remarcar que ho feia en un moment tan important com l'ofertori de la missa i amb l'afegitó d'una dotzena de joves que presentaven, en el sentit més religiós del terme, la plàstica fimbrejant d'una sardana ben ballada. Al costat del pa i el vi s'ofrenava un altre símbol, el sentiment col·lectiu d'un poble concretat en la música i els passos de ball de la dansa nacional. A més de permetre-ho, Josep Pont i Gol ponderà la ballada en unes paraules de comiat un cop acabada la celebració litúrgica. Si s'hagués demanat el permís que tocava a Solsona, comanada llavors pel ferreny Bascuñana Llópez, el cop de crossa episcopal hauria ressonat per tot el bisbat. Això ja ho sabien els vells militants del catalanisme, com sabien també que es podia confiar plenament en el bisbe de casa.

Algun dia caldrà estudiar amb detall la importància del seminari de Solsona com a fogar del catalanisme i un dels nuclis importants de la

cultura catalana en els anys més obscurs del franquisme. I no costarà gaire d'anar-hi identificant noms de la solera i consistència de Josep Armengou, Josep Pont i Gol o Antoni Palou, i més tard els Antoni Deig, Climent Forner o Josep M. Ballarín. Tots, referències importants d'un catalanisme si voleu providencialista, però hereu directe del mateix esperit d'allò que fou el "Filó de Vic" per a la Renaixença, amb eclesiàstics com Jaume Collell, Jacint Verdaguer o el bisbe Torres i Bages, entre altres.

Aquest és un fet que em sembla oportú de subratllar amb motiu de la mort de l'arquebisbe emèrit de Tarragona Josep Pont i Gol, i en un moment complex, d'altra banda, on sembla que hi ha veus episcopals que no van prou alhora ni del tot afinades amb el catalanisme tradicional de la nostra església. Aquest estiu, a Prada, un capellà ben conegut ho sintetitzava, fent-ne broma, proposant de canviar aquell vell eslògan de combat que deia "Volem bisbes catalans" pel de "Volem catalans bisbes".

Isidor Cònsul